

את תפקידה החיוני — לא פחות מאמצעי דיכוי ממשלתיים כמו חוק לשון הרע.

★ ★ ★

מעולם לא הבנתי מה השיקול העומד לנגד עיני עסקני המפלגות, המקיימים את עתונותם היקרים.

לעתונים אלה יש תפוצה עלובה, ולעיתים אפסית ממש, בגלל חוסר מוסד מתאים לביקורת התפוצה, אין המיספ"רים האמיתיים יודעים לציבור, וגם לא להברייה המפלגות עצמם. שלא כן, היו נדהמים מן הביובו הכרוך בעתונים אלה. יש עתונים מפלגתיים שתפוצתם האמיתית מגיעה בקושי ל-4000 טפסים.

ממי מורכבת תפוצה עלובה זו? מן האוהדים הצרופים ביותר של המפלגות. כלומר — עתון המפלגה מטיף את ה"אמונה" לאותם המאמינים בה זה מכבר. הוא משכנע את המושכנעים, ואין העתון מגיע כלל לידי אותם שהמפלגה היתה רוצה דחוקא לשכנעם.

האם לא היה הרבה יותר כדאי ל"מנהיגי גחיל, למשל, לדאוג לכך שיוכלו להפיץ את דעותיהם בצורת מאמרים מפרי ידם מעל עמודי הארץ הבלתי-תלוי (ה) תומך בהם ממילא, תחת להוציא שני עתונים (או עתון אחד) שיתחרו בהארץ ללא הצלחה? האם לא היו מגיעים בדרך זו לציבור הרבה יותר רחב, תוך חסכון עצום של מאמצים וכסף?

אילו השתמשו מנהיגי מפ"ם בכסף, ה"מבוזבז על על המשטר, כדי לפרסם את דעותיהם במודעות בעתונים אחרים — היו חוסכים כסף רב, ומשיגים תועלת הסברתית גדולה פי אלף. (וזה היה בכלל טוב, כי על המשטר פוגע לא פעם בשמה הטוב של מפ"ם).

וזהו עצה ידיוותית, ואני מציע ל"ראשי כל המפלגות לשקול אותה. ההבדל לים בין המפלגות הישנות מצמצמים ו"הולכים, וממילא קשה להבחין בין דבריי הם. במצב זה, די והותר בשלושה עתוני בוקר עבריים — ימני, שמאלי ודתי — כדי לארח את כל השקפות.

★ ★ ★

השבוע סיפרו לי בהתרגשות שאורי אבנרי אכל ארוחת-צהריים עם דויד בן-גוריון. צחקתי.

למחרת היום שמעתי את אותה ידיעה שוב ושוב, מפי אנשים שנשבעו לי ש"קיבלו אותה ממקור מוסמך ביותר. עד שהתחלתי להאמין כי דויד בן-גוריון אימץ לעצמו, בסוד, את השקפתנו על המרחב השמי (אחרי שדיבר בישיבת הפתיחה של הכנסת על אחות שני העמים השמיים). ערכתי חקירה מדוקדקת, והנה העובדות: בשבוע פתיחת הכנסת התאכסן אורי ב"ירושלים באותו מלון כמו משפחת בן-גוריון. אחרי ישיבת הפתיחה שחה קפה במסעדת המלון, כשנוכח לדעת כי פולה בן-גוריון יושבת ליד השולחן הסמוך. פולה, שלא כמו בעלה, נוהגת לשוחח עם אורי בידיוות, בלי פוליטיקה. גם ה"פעם החליפה עימו כמה מילים, משולחן לשולחן, עד שהגיע בעלה. אז נפסקה השיחה מעצמה.

למחרת היום אכלו בן-גוריון ואשתו במסעדת המלון, ושוב סעד שם גם אורי. במקרה ישבו שני האנשים כשגבם זה אל זה.

יתכן שאפשר לקרוא לזה "לאכול ארו"ת-צהריים יחד", אבל זה עדיין רחוק מאד מהצטרפות חברה-כנסת בן-גוריון ל"סיעת העולם הזה — כוח חדש.

איש כפי

אולי אין זה נאה לעתון לברך על סגירתם של עתונים אחרים. אך נדמה לי שברכה כזאת היא במקומה — כי שהמדובר ביומונים מפלגתיים כמו הבוקר וחרות.

לא בשל טינה כלשהי כלפי עתונים אלה, אלא מתוך ראיית טובת המדינה, העתונות והמפלגות הנוגעות בדבר גם יחד.

טוב ששני עתונים אלה נסגרו — וטוב יהיה אם לא יקום במקומם יומון מפלגתי חדש.

★ ★ ★

עתונות חוסשית היא יסוד מוסד ל"מישטר דמוקראטי. ריבוי היומונים המפלגתיים פוגע ביסוד זה משני טעמים. קודם כל, מפני שאינם חופשיים ב"מובן האמיתי של המילה. עתון מפלגתי, במציאות הישראלית, כפוף למפלגה ל"חלוטין — מן האות הראשונה ועד האחרונה.

זה רחוק מאד ממצבם של עתונים מסלגתיים בארצות-הברית, למשל. שם מש"תקפת דעת העתון — ודעת מפלגתו — במאמר הראשי. אין היא משתקפת לחלו"טין, או אך במועט, בטורי החדשות. בשעה שעתון כמו ניו-יורק הראלד-טריביון, למשל, תומך במועמד הרפוב"ליקאי לנשיאות, משכחים כתביו בתל"הבות את גאומי המועמד הדמוקראטי. זה נראה שם טבעי לגמרי.

לא כן בישראל. קו המפלגה מנחה את העתון — מן המאמר הראשי ועד להדשה הקטנה ביותר. עתונים כמו חרות, הבוקר, על המשטר, הצופה וכו' אינם עתוני-חדשות במובן המקובל של המושג. הם שופרות-תעמולה, המנסחים כמעט כל ידיעה ב"רוח הנעימה למפלגה, משמיטים את ה"בלתי-רצוי, מסלפים לא פעם את המצוי, ומשתדלים להציג בכל יום תמונה המתאימה בדיוק נמרץ לקו המפלגה באותו יום.

בדמוקרטיות זה מותר, ואיש לא ינסה לאסור זאת. אבל אין זה רצוי. וטוב שהדבר מתחסל, בהדרגה, מעצמו.

★ ★ ★

הפגיעה השניה במעמד העתונות חמורה עוד יותר.

השוק הישראלי קטן מאד. יתכן שאין בארץ אלא ציבור של מיליון נפש הקורא עתונים עבריים. כלומר: מבחינת העתון נות העיברית, שחה הארץ כולה בנידלה לעיר אמריקאית בינונית.

על שוק מצומצם זה מתחרים עשרה עתוני-בוקר עבריים, אשר לרובם אין כל הצדקה עתונאית או כלכלית. רובם מפסי"דים הון תועפות, וההפסדים מתכסים על-ידי המפלגות (הגובות את הכסף, בצורה זו או אחרת, מן הקופה הממשלתית או מכיסי הציבור).

עתונים מפלגתיים אלה מקטינים עוד יותר את השוק של העתונות הבלתי-תלויה, שהיא לבדה חשובה. מכאן ש"יומונים בלתי-תלויים אלה פשוט אינם יכולים להרשות לעצמם את השרר"תים היקרים הדרושים להספקת אינ"פורמציה מהימנה, בדוקה, מעודכנת ו"אחראית. ניתן להסביר את רוב ליקויי העתונות הישראלית על רקע חומרי זה. ריבוי העתונים יוצר ריבוי של עתוני"אים, הביקוש לעובדי עתונים עולה בהרבה על ההיצע הסביר. הדבר גורם לירידת הרמה הממוצעת של העתונאי הישראלי, להקטנת הדרישות כלפיו. כתב בעל כשרון דל מאד יכול למצוא לו גיבוב בעתונות הישראלית, גם כשהשכלתו מצומצמת ו"רמתו האישית לקרייה ביותר.

כל זה משפיע על טיב העתונות, על מעמדה הציבורי, על כושרה למלא

מכתבים

אני מצטרף לאיחוליו של אורי אבנרי ללוי אשכול: תהיה בריא!

שמשיך לוריאי, חיפה

למה לא להאמין להודעות הרשמיות על מחלתו של ראש-הממשלה?

נראה אתכם לוחמים במשך חודשים ארו-כים בזויד בן-גוריון, מבלי לפול קורבן לחולשה כללית!

מאיר הורביץ, חיפה

ראינו.

(המשך בעמוד 5)

והיה בריא

כואב הלב למקרא הדיחה שלכם על מח"תו של ראש-הממשלה (העולם הזה 1475).

כלום לא תשאירו דבר ברשות הפרט של האורח הישראלי?

כלום חייבים אתם לחזור לכל תחום ו"תחום בחייו?

האם אין זכות לאשכול, או לכל אורח ישראלי אחר, לשמור לעצמו את הפרטים המדויקים על מצבו הגופני?

יעד שרשני, ירושלים

* * *

סרטי "נח" בע"מ

מחפשים פורטונה

תגלית צעירה לתפקיד הראשי של הנערה מדימונה בסרטו החדש של מנחם גולן

צעירות בעלות יופי בלתי רגיל, שחומות, שחורות שער ועינים. בגיל 16-22 המעוניינות להציג מועמדות לתפקיד בסרט בו יכבו גילה אלמגור, יוסי בנאי, אבנר חזקיהו, יצחק שילה, ואחרים משחקני הצמרת של ישראל — מתבקשות לפנות למשרד סרטי "נח" רח' פינסקר 68 תל-אביב, יום ד' 15.12.65 בשעות 3-7 אחה"צ (רצוי להביא תצלומים).

* * *

הנהלת חשבונות

בהזרכת מסוון ל"ב"א

- * קורס בוקר מזורז (סוג ג')
- * קורס ערב יסודי (סוג ג')
- * קורס למתקדמים (סוג ד')

• חדר עבודה לנסיון מעשי — ראשון ויחיד בארץ.

• תעודות למסיימים.

ה פ ת י ח ה
27 בדצמבר

ספרי לביא יו ח'ינ'ס מ'ח'ז'יק ב'ש'ת ה'ע"ז

מכון לחשבונאות מעשית

ת"א רח' סמולנסקין 7 טל. 229960